

Sygn. akt VII U 4957/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Piotrowska

Protokolant: sekretarz sądowy Magdalena Szczygieł

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2018 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy Z. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 24 października 2017 r. nr znak: (...)

oddala odwołanie.

SSO Ewa Piotrowska

Sygnatura akt VII U 4957/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 października 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu Z. Ś. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, tj. udowodnienie jedynie 5 lat, 10 miesięcy i 14 dni pracy w warunkach szczególnych, zamiast wymaganych 15 lat.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony Z. Ś. domagał się przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych, w tym uwzględnienia do pracy w warunkach szczególnych następujących okresów zatrudnienia:

- od 1 kwietnia 1977 roku do 30 listopada 1979 roku w (...) S., na stanowisku traktorzysty,
- od 15 października 1985 roku do 30 czerwca 1994 roku w Zakładzie (...),
- od 1 lipca 1994 roku do 28 lutego 1995 roku w (...)S., na stanowisku zacierowego.

W odpowiedzi na powyższe odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 30 lipca 2018 r. ubezpieczony ostatecznie sprecyzował stanowisko w sprawie w ten sposób, że domagał się uwzględnienia do pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia w (...), gospodarstwie (...) w G., w Usługach (...) oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...) po ukończeniu szkoły zawodowej.

Pozwany organ rentowy na rozprawie w dniu 30 lipca 2018 r. podtrzymał stanowisko w sprawie w zakresie żądania oddalenia odwołania z uwagi na brak 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony Z. Ś., urodzony (...), w dniu 29 września 2017 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wymagany wiek - 60 lat – ukończył w dniu (...)

Okoliczności bezsporne, a nadto: wniosek ubezpieczonego o emeryturę – k. 1-4 pliku emerytalnego akt ZUS.

Ubezpieczony jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, przy czym w dniu 11 grudnia 2017 r. złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa.

Dowód: oświadczenie w kopercie – k. 15 akt sprawy.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. staż sumaryczny 25 lat, 8 miesięcy i 16 dni, jednakże nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: karta przebiegu zatrudnienia – k. 23 pliku emerytalnego akt ZUS.

Decyzją z dnia 24 października 2017 roku pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. nieudowodnienie wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Przy wydawaniu ww. decyzji organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu do okresów pracy w szczególnych warunkach następujące okresy:

- od 1 grudnia 1979 roku do 28 lutego 1982 roku z tytułu zatrudnienia w Gospodarstwie (...) w G., na stanowisku monter instalacji wodno-kanalizacyjnej - hydraulik (dział V poz.1 pkt.6 zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej) ,

- od 1 marca 1982 roku do 14 października 1985 roku z tytułu zatrudnienia w Gospodarstwie (...) w G., na stanowisku traktorzysty (dział VIII poz. 3 pkt.1 zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej), co w sumie stanowi okres pracy szczególnych warunkach w wymiarze 5 lat, 10 miesięcy i 14 dni.

W ww. decyzji odmówiono natomiast ubezpieczonemu zaliczenia do okresów pracy w szczególnych warunkach następujących okresów zatrudnienia:

- od 1 kwietnia 1977 roku do 30 listopada 1979 roku,

- od 15 października 1985 roku do 30 czerwca 1994 roku,

- od 1 października 1995 roku do 31 maja 1997 roku - zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy

- od 1 czerwca 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku.

Nadto, pozwany nie uwzględnił do okresów pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia ubezpieczonego od 1 lipca 1994 roku do 28 lutego 1995 roku oraz od 1 sierpnia 1995 roku do 30 września 1995 roku.

Dowód: karta przebiegu zatrudnienia k. 23 pliku emerytalnego akt ZUS, decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 24.10.2017 r. - k. 24 pliku emerytalnego akt ZUS.

W okresie od 1 września 1972 roku do 31 maja 1976 roku ubezpieczony był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G., na stanowisku montera, przy czym do 1975 roku uczęszczał jednocześnie do Zakładowej Szkoły Zawodowej dla Pracujących, w zawodzie montera rurociągów przemysłowych.

W ramach powyższego zatrudnienia, po ukończeniu szkoły przyzakładowej, od 1 lipca 1975 roku do 31 maja 1976 roku, ubezpieczony, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę jako monter rurociągów przemysłowych, w tym na wysokości.

Dowód: kserokopia świadectwa pracy – k. 4 akt kapitałowych ZUS, kwestionariusz osobowy w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w Spółdzielni (...) w S., załączonych do akt sprawy, życiorys w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w Gospodarstwie (...) w G., załączonych do akt sprawy.

Od 12 czerwca 1976 roku do 23 października 1976 roku ubezpieczony pracował jako robotnik budowlany w Przedsiębiorstwie (...) w K..

Dowód: kserokopia świadectwa pracy – k. 5 akt kapitałowych ZUS.

W dniu 26 marca 1977 roku ubezpieczony uzyskał prawo jazdy kategorii T, uprawniające do kierowania ciągnikiem rolniczym lub pojazdem wolnobieżnym, także z przyczepą lekką.

Dowód: okazane na rozprawie w dniu 14 marca 2018 roku prawo jazdy kategorii D – protokół elektroniczny – k. 52, protokół skrócony – k. 47 – 51.

W okresie od 1 kwietnia 1977 roku do 30 listopada 1979 roku ubezpieczony był zatrudniony w Spółdzielni (...) w S., na stanowisku traktorzysty.

Pracę wykonywał w Zakładzie Usług (...) w W..

Wynagrodzenie ubezpieczonego zróżnicowane było ze względu na rodzaj wykonywanych prac, tj. odrębnie za prace polowe i transport (11,50 zł/godz. – 13 zł/godz.) oraz osobno za prace warsztatowe (8,50 zł/godz. – 10 zł/godz.).

Spółdzielnia (...) w S. świadczyła usługi transportowe i rolnicze. Zatrudniała ok. 10 – 15 kierowców ciągników rolniczych.

Ubezpieczony jako traktorzysta rozwoził paszę z mieszalni pasz w K. do zlewni mleka we wsiach, gdzie zakupu paszy dokonywali rolnicy. Przewoził ciągnikiem materiały budowlane, zbrojenia w O., gdzie budowano oczyszczalnię ścieków. Materiały te przewoził na terenie budowy - ze składowiska na front robót. Odbierał beton z betoniarki i dowoził na miejsce prac. Jeśli była taka potrzeba, to wyjeżdżał niekiedy ciągnikiem po zaopatrzenie poza teren budowy. Z. Ś. był również oddelegowany do pracy na terenie betoniarni w G.. Tam jego praca polegała na tym, że odbierał beton z betoniarki i dowoził do innego miejsca na terenie zakładu, gdzie wytwarzano płyty betonowe. Z. Ś. nie przewoził betonu ciągnikiem poza terenem zakładu. Z. Ś. przywoził także pustaki dla rolników z O. i D. za K.. Ubezpieczony wykonywał również prace polowe ciągnikiem.

Dowód: kwestionariusz osobowy, umowy o pracę, angaże, wnioski o przeszerogowanie, wnioski o urlop, wniosek o przeniesienie pracownika w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w Spółdzielni (...) w S., załączonych do akt sprawy, karty zarobkowe w aktach płacowych z okresu zatrudnienia w Spółdzielni (...) w S., załączonych do akt sprawy, świadectwo pracy – k. 5 pliku emerytalnego akt ZUS, częściowo zeznania świadków K. D. i S. W. - protokół elektroniczny – k. 91, protokół skrócony – k. 87 – 90, częściowo przesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony - protokół elektroniczny – k. , protokół skrócony – k.

W okresie od 1 grudnia 1979 roku do 30 czerwca 1994 roku ubezpieczony był zatrudniony w Gospodarstwie (...) w G., przy czym:

- od 1 grudnia 1979 roku do 28 lutego 1982 roku na stanowisku hydraulika,
- od 1 marca 1982 roku do 14 października 1985 na stanowisku traktorzysty,
- od 15 października 1985 roku do 30 czerwca 1994 roku na stanowisku pracownika gorzelnii.

Gospodarstwo (...) w G. składało się z trzech ferm, położonych w miejscowościach D., P. oraz S.. Miało powierzchnię ok. 700 ha. Zajmowało się hodowlą byków, świń oraz krów mlecznych. Gospodarstwo nie świadczyło usług transportowych dla podmiotów zewnętrznych.

Jako hydraulik ubezpieczony wykonywał prace konserwatorskie na fermie świń, naprawiał elementy hydrauliczne, poidła, wymieniał rury i zawory w chlewniach, naprawiał kanalizację w szopach, tj. odpływy. Na zewnątrz naprawiał kanalizację, instalację ciepłowniczą, w tym także rury położone do 1 m głębokości.

Następnie, jako traktorzysta ubezpieczony przewoził zboże i ziemniaki z pól do magazynów. Wykonywał ciągnikiem prace polowe przy żniwach, przy wykopkach ziemniaków, przy bronowaniu oraz oraniu. Przewoził ziemniaki do kopców na terenie gospodarstwa. Przywoził słomę z pól oraz paszę do obory.

W miejscowości S. gospodarstwo prowadziło gorzelnię. W miesiącach letnich (czerwiec-lipiec), gorzelnia wyłączona była z produkcji, a pracowników gorzelnii kierowano do wykonywania prac polowych.

Od 15 października 1985 roku do 30 czerwca 1994 roku ubezpieczony, za wyłączeniem miesięcy letnich (czerwiec – sierpień) w danym roku kalendarzowym, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracował w charakterze zacierowego w gorzelnii. Do jego obowiązków należało przygotowanie tzw. zacieru. Zajmował się parowaniem ziemniaków lub zboża, w zależności od tego, z czego miała powstać surówka. Produkt uparowany ubezpieczony wrzucał do kotła w odpowiedniej temperaturze, a następnie schładzał. Po dodaniu wszystkich niezbędnych składników przelewał do fermentacji. Ubezpieczony przygotowywał również zacier drożdżowy, przy czym w jednej kadzi były dwa zacieru, a każda fermentacyjna mieściła dwa parniki. Do jednego parnika ubezpieczony dodawał drożdże, do drożdży kwas siarkowy. Po przygotowaniu zacieru ubezpieczony przelewał go do kadzi fermentacyjnej, gdzie dwie doby fermentował. Przed przelaniem dokonywał dezynfekcji formaliną oraz parą. Następnie sprawdzał, czy fermentacja przebiega prawidłowo oraz mieszał. Po dwóch dobach zacier sfermentowany przekazywał na aparat odpędowy, przy czym do jego obowiązków nie należała obsługa tego aparatu.

W ramach powyższego okresu, w miesiącach letnich (czerwiec – sierpień) w danym roku kalendarzowym, ubezpieczony był kierowany do wykonywania prac traktorzysty w polu i prace te wykonywał. Po zbiorach w danym roku kalendarzowym produkcja w gorzelnii była wznawiana.

Dowód: świadectwo pracy, umowy o pracę, angaż z 4 marca 1982 roku, angaż z 15 października 1985 roku w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w Gospodarstwie (...) w G., załączonych do akt sprawy, kartoteki zarobkowe z okresu zatrudnienia w Gospodarstwie (...) w G., załączone do akt sprawy, zeznania świadków R. S. oraz M. P. - protokół elektroniczny – k. 52, protokół skrócony – k. 47 - 51, częściowo przesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony - protokół elektroniczny – k. , protokół skrócony – k.

W okresie od 1 lipca 1994 roku do 28 lutego 1995 roku ubezpieczony, za wyłączeniem miesięcy letnich (lipiec – sierpień), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracował w charakterze zacierowego w gorzelnii, prowadzonej przez (...) Sp. z o.o. w I.. Wykonywał te same czynności jak uprzednio, tj. jako pracownik gorzelnii Gospodarstwa (...) w G. – w S.. Również w miesiącach letnich w danym roku, ubezpieczony był kierowany do wykonywania prac traktorzysty w polu.

Dowód: świadectwo pracy z 28 lutego 1995 r. w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w I., załączonych do akt sprawy, zeznania świadka M. P. - protokół elektroniczny – k. 52, protokół skrócony – k. 47 – 51, częściowo przesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony - protokół elektroniczny – k. , protokół skrócony – k.

Od 1 marca 1995 roku do 31 lipca 1995 roku ubezpieczony pobierał zasiłek dla bezrobotnych.

W okresie od 1 sierpnia 1995 roku do 30 września 1995 roku był pracownikiem produkcji roślinnej w (...) Sp. z o.o. w I., przy czym od 8 do 29 września 1995 r. przebywał na urlopie bezpłatnym.

Dowód: świadectwo pracy z 30 września 1995 r. z adnotacjami o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych i korzystaniu z urlopu wypoczynkowego w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w I., załączonych do akt sprawy.

W okresach od 1 października 1995 roku do 31 maja 1997 roku, w połowie wymiaru czasu pracy oraz od 1 czerwca 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ubezpieczony był zatrudniony przez J. B., w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej pod firmą Usługi (...), na stanowisku kierowcy ciągnika.

J. B. był wówczas posiadaczem gospodarstwa rolnego o pow. ok. 41 ha. W ramach prowadzonej działalności gospodarczej w latach 1995 – 1999 świadczył usługi transportowe dla (...) w G.. Świadczenie tych usług przebiegało w ten sposób, że oddawał (...) do dyspozycji ubezpieczonego jako pracownika na stanowisku traktorzysty wraz z ciągnikiem, nabytym uprzednio od Spółdzielni (...). W powyższych okresach ubezpieczony jako kierowca ciągnika przewoził materiały, blachy, konstrukcje z np. z magazynu położonego przy ul. (...) do (...) na plac budowy. Przewoził również z terenu Stoczni (...) elementy do malowania. W umowie o pracę z 1 października 1995 roku strony wskazały jako miejsce wykonywania pracy ubezpieczonego (...).

Dowód: potwierdzenie okresu ubezpieczenia – k. 42 akt kapitałowych ZUS, częściowo świadectwo pracy z 31 maja 1999 r. – k. 18 pliku emerytalnego akt ZUS i w aktach osobowych załączonych do akt sprawy, zeznania świadków J. S., W. P. - protokół elektroniczny – k. 91, protokół skrócony – k. 87 – 90, częściowo przesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony - protokół elektroniczny – k. , protokół skrócony – k.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach pozwanego organu rentowego oraz w aktach osobowych ubezpieczonego z okresów jego zatrudnienia w Spółdzielni (...) w S., w Gospodarstwie (...) w G. oraz w M.” Sp. z o.o. w I..

Sąd dał wiarę dokumentom zebranych w aktach osobowych z okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Usługi (...) jedynie w tym zakresie, w jakim zgodne pozostają z potwierdzeniem przez pozwanego okresu ubezpieczenia Z. Ś. wraz ze wskazaniem wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne (k. 42 akt kapitałowych ZUS). Z potwierdzenia tego jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony od 1 października 1995 roku do 31 maja 1997 roku był zatrudniony przez J. B. w połowie wymiaru czasu pracy oraz od 1 czerwca 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku w pełnym wymiarze czasu pracy. Przesłuchany w charakterze świadka J. B. wskazał, że w dokumentach zgłoszeniowych i rozliczeniowych składanych do ZUS dot. Z. Ś. wykazywane były przez niego prawdziwe informacje, nie umiał przy tym w sposób logiczny wyjaśnić sprzeczności informacji zgłoszonych do ZUS z informacjami wynikającymi z przedłożonych przez niego akt osobowych ubezpieczonego i dokumentacji płacowej. Zdaniem Sądu dokumentacja ta budzi wątpliwości co do jej autentyczności, a w konsekwencji co do wiarygodności.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków K. D. oraz S. W. jedynie częściowo, tj. w zakresie wskazania, że ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) pracował w charakterze traktorzysty – kierowcy ciągnika. Sąd nie dał wiary zeznaniom tych świadków w zakresie, w którym wskazali oni, że ubezpieczony wykonywał obowiązki kierowcy ciągnika jedynie w transporcie, a nie wykonywał ciągnikiem prac polowych. Nielogiczne są bowiem twierdzenia, iż ubezpieczony nie był kierowany do prac polowych, a świadkowie – również traktorzyści – oprócz prac w transporcie wykonywali prace polowe. Świadek K. D. zeznał bowiem wprost i jednoznacznie, iż nawet, gdy wracał z mieszalni pasz, to pracodawca kierował go do pracy w polu. Nie znajduje potwierdzenia w jakimkolwiek dowodzie wskazanie przez świadków, iż ubezpieczony kierował ciągnikiem, który był nieodpowiedni do pracy w polu, a ciągniki świadków

były do wykonywania prac polowych zdadne. Wręcz przeciwnie, z treści angaży z okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Spółdzielni (...) wynika jednoznacznie rozróżnienie stawek wynagrodzenia w zależności od wykonanych prac transportowych i polowych oraz prac warsztatowych. Nie jest zgodne z zasadami doświadczenia życiowego i logiki, by ubezpieczony jako kierowca ciągnika wykonywał jedynie prace transportowe, natomiast mimo tego pracodawca w kolejnych angażach wyróżniał zarówno stawkę za prace transportowe jak i za polowe, a nadto wobec faktu, że prace takie wykonywali świadkowie K. D. i S. W..

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków R. S. oraz M. P., którzy potwierdzili charakter wykonywanych przez ubezpieczonego czynności w gorzelnii, prowadzonej przez Gospodarstwo (...) w G.. Nadto świadek M. P. potwierdził charakter zatrudnienia ubezpieczonego w M." Sp. z o.o. w I., prowadzącej gorzelnię w okresie późniejszym. Świadek M. P. był kierownikiem Gospodarstwa w G., natomiast świadek R. S. był kierownikiem gorzelnii, a więc bezpośrednim przełożonym ubezpieczonego. Świadkowie byli więc dobrze zorientowani co do zakresu czynności ubezpieczonego jako pracownika – gorzelnii – zacierowego. Widzieli wykonywane przez niego czynności. Na podstawie ich zeznań można z całą pewnością stwierdzić, iż ubezpieczony w okresach od 15 października 1985 roku do 30 czerwca 1994 roku oraz od 1 lipca 1994 roku do 28 lutego 1995 roku, za wyłączeniem miesięcy letnich (czerwiec – sierpień) w danym roku kalendarzowym, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracował w warunkach szczególnych.

Jako wiarygodne Sąd ocenił zeznania świadków J. B., J. S. oraz W. P.. Świadkowie zgodnie wskazali w zeznaniach charakter wykonywanych przez ubezpieczonego czynności w spornym okresie zatrudnienia u J. B., w ramach prowadzonej przez niego działalności pod nazwą Usługi (...). Jednakże na podstawie ich zeznań można jedynie uwzględnić okres zatrudnienia ubezpieczonego od 1 czerwca 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku, bowiem jedynie w tym okresie ubezpieczony wykonywał pracę kierowcy ciągnika w transporcie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd dał wiarę dowodowi z przesłuchania ubezpieczonego Z. Ś. w charakterze strony w zakresie ustalonego stanu faktycznego w sprawie, bowiem jedynie w tym zakresie były logiczne, spójne oraz zgodne z zasadami doświadczenia życiowego.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie ubezpieczonego Z. Ś. nie zasługuje na uwzględnienie.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1373 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Poza sporem pozostawało, że ubezpieczony ukończył 60 lat oraz na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się wymaganym okresem ogólnego stażu pracy. Nadto, w toku postępowania sądowego wykazał, iż w dniu 11 grudnia 2017 r. złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Przepis art. 32 ust 2 zaś stanowi, że

dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.), zwane dalej rozporządzeniem. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecnictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Jak wskazywał m.in. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w uzasadnieniu wyroku z dnia 31.01.2012 r. (sygn. III AUa 1434/11, LEX nr 1111998): Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez pracownika stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że przewidziane w art. 32 w związku z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (por. między innymi wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 81; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 328; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepublikowany; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX nr 509022)

W wyroku z dnia 13 lipca 2016 r., I UK 218/15 (LEX nr 2108499) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że „w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie

dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach, bowiem konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale gospodarki jest umiejscowione.

Wprawdzie dopuszcza się możliwość uznania pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach także w sytuacji, gdy zakład zatrudniający ubezpieczonego nie należy do określonej branży - według nomenklatury przyjętej w rozporządzeniu, ale wykonuje zadania całkowicie odpowiadające branżowej specyfice (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 r., I UK 337/13, LEX nr 1458817, z dnia 6 lutego 2014 r., I UK 314/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 66, z dnia 5 maja 2016 r., III UK 131/15, LEX nr 2057631), ale jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.01.2018r. (II UK 666/16) taki kierunek judykatury wymaga ścisłej wykładni pojęcia pracy w warunkach szczególnych i zupełnie wyjątkowych odstępstw interpretacyjnych uzasadniających zaliczenie spornych okresów zatrudnienia za spełniające wymogi szczególnego zatrudnienia w rozumieniu przepisów emerytalnych.

Okresy pracy traktorzystów w rolnictwie nie mogą być uznane za okresy pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, zatrudnionych w transporcie (tego działu gospodarki dotyczy wykaz A dział VIII poz. 3) z uwagi na takie same warunki pracy (zwiększony hałas, drgania itp.), w jakich wykonywana jest praca polegająca na kierowaniu ciągnikiem rolniczym. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.01.2018r. (II UK 666/16) takie stanowisko nie jest prawidłowe, ponieważ za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej), a prace w narażeniu na te czynniki powinny być wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu. Z tego punktu odniesienia, prace kierowcy ciągnika w transporcie i traktorzysty w rolnictwie - mimo pewnych podobieństw - nie są tożsame, ponieważ odmienny jest stopień i poziom narażenia kierowców stale zatrudnionych w transporcie w porównaniu do traktorzystów w rolnictwie, którzy ponadto nie wykonują stale, tj. nieprzerwanie i w pełnym wymiarze czasu pracy prac transportowych w dziale transportu w „ekspozycji” transportowych czynników szkodliwych dla zdrowia. Według Sądu Najwyższego, zatrudnienie traktorzysty przy pracach polowych w rolnictwie nie stanowi „pracy kierowcy ciągnika w transporcie”, gdyż szkodliwość pracy wykonywanej na stanowisku kierowcy ciągnika w transporcie i łącznie jest konsekwencją obciążeń psychofizycznych, jakie towarzyszą uczestniczeniu takich pojazdów w ruchu komunikacyjnym na drogach publicznych. Tego rodzaju obciążenia nie występują przy kierowaniu ciągnikiem rolniczym, w trakcie zatrudnienia w rolnictwie, przy wykonywaniu prac polowych (por. np. niepublikowane wyroki z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13, z dnia 13 sierpnia 2015 r., II UK 298/14, z dnia 5 maja 2016 r., III UK 132/15, z dnia 13 lipca 2016 r., I UK 218/15, z 9 dnia 12 października 2016 r., III UK 1/16, z dnia 26 stycznia 2017 r., III UK 51/16 i z dnia 16 lutego 2017 r., II UK 730/15). W wyroku z dnia 25.01.2018r. (II UK 666/16) Sąd Najwyższy wykluczył, aby prace polowe, w tym „prace przy żniwach” czy prace przy wożeniu płodów rolnych mogły być uznane za prace w „transporcie”, bo ten odbywa się na drogach publicznych, którymi nie są pola uprawne oraz przy użyciu środków transportu dopuszczonych do wykonywania publicznego ruchu drogowego.

Jeśli chodzi o okoliczności faktyczne niniejszej sprawy to wskazać należy, że ubezpieczony Z. Ś. w spornych okresach od 1 kwietnia 1977 roku do 30 listopada 1979 roku oraz od 1 marca 1982 roku do 14 października 1985 roku był zatrudniony jako traktorzysta w Spółdzielni (...) w S. oraz w Gospodarstwie (...) w G., które to podmioty podlegały pod dział rolnictwo (wykaz A dział X - „w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym”). Nie ulega bowiem wątpliwości, że nie były to wyspecjalizowane przedsiębiorstwa transportowe. Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego nie wynika zaś, aby zaszyły podstawy do zakwalifikowania pracy świadczonej przez ubezpieczonego w ww. okresach jako pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako pracy w transporcie publicznym. Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 12.03.2014r. (III AUa 998/13) wskazał, że wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony wykonywał zaś podczas swojego zatrudnienia w Spółdzielni (...) w S. zarówno prace polowe, jak i transportowe. Zauważyć także należy, że nawet w ramach świadczonych dla klientów zewnętrznych usług transportowych praca kierowcy ciągnika w ruchu publicznym nie była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ubezpieczony wprawdzie dojeżdżał drogą publiczną na plac budowy oczyszczalni w O., czy na teren betoniarni w G. G., ale dalej poruszał się na placu budowy ważąc materiały budowlane lub na terenie betoniarni, przewożąc beton między betoniarką a miejscem, gdzie odlewano płyty. Nie można w związku z tym uznać, aby w pełnym wymiarze czasu pracy przy tego rodzaju pracach na organizm ubezpieczonego oddziaływały tego samego rodzaju obciążenia psychofizyczne, jakie działają na kierowcę wykonującego pracę w transporcie w ruchu publicznym. Krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub jedynie okresowe, a nie stałe świadczenie pracy w warunkach narażających na szybszą utratę zdolności do zarobkowania wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07 i z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10). Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152 i dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638).

W Gospodarstwie (...) w G., jak zostało ustalone, ubezpieczony jako kierowca ciągnika wykonywał prace polowe oraz transportowe polegające w głównej mierze na zwożeniu płodów rolnych z pól do magazynów. Także i tego rodzaju prace transportowe nie są równoznaczne z wykonywaniem obowiązków kierowcy ciągnika w ruchu publicznym.

Z powyższych względów brak było podstaw do uznania okresów zatrudnienia od 1 kwietnia 1977 roku do 30 listopada 1979 roku oraz od 1 marca 1982 roku do 14 października 1985 roku jako okresów pracy w warunkach szczególnych, wskazanych w dziale VIII poz. 3 załącznika do rozporządzenia z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Do pracy w warunkach szczególnych, wskazanych w dziale VIII poz. 3 załącznika, należało uwzględnić okres zatrudnienia ubezpieczonego od 1 czerwca 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku, bowiem jedynie w tym okresie ubezpieczony wykonywał pracę kierowcy ciągnika w transporcie (w ruchu publicznym) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Pracą w warunkach szczególnych nie jest praca wykonywana przez ubezpieczonego w Gospodarstwie (...) w G. w okresie od 1 grudnia 1979 roku do 28 lutego 1982 roku. W ww. okresie, jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, ubezpieczony wykonywał bowiem czynności konserwatora – hydraulika. Czynności te nie są zaliczane do stanowisk, na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach. Do prac wykonywanych w warunkach szczególnych zaliczane są roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach na stanowisku montera instalacji sanitarnych i grzewczych (dział V poz. 1), których to czynności ubezpieczony w ww. okresie nie wykonywał.

W okresach od 15 października 1985 roku do 30 czerwca 1994 roku w Gospodarstwie (...) w G. oraz od 1 lipca 1994 roku do 28 lutego 1995 roku w (...) Sp. z o.o., za wyłączeniem miesięcy letnich (czerwiec – sierpień) w danym roku kalendarzowym, ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych, wymienioną w wykazie A, Dział IV „W chemii”, poz. 33 – prace przy produkcji estrów, alkoholi, aldehydów, ketonów i eterów.

Do pracy w warunkach szczególnych należało uwzględnić również okres zatrudnienia ubezpieczonego po ukończeniu szkoły przyzakładowej, od 1 lipca 1975 roku do 31 maja 1976 roku, w charakterze montera rurociągów przemysłowych. W ww. okresie ubezpieczony, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał prace wymienione w wykazie A, dziale V, pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Reasumując wskazać należy, iż okresy uwzględnione do pracy w warunkach szczególnych, tj. od 1 lipca 1975 roku do 31 maja 1976 roku, od 15 października 1985 roku do 30 czerwca 1994 roku oraz od 1 lipca 1994 roku do 28 lutego 1995

roku - za wyłączeniem miesięcy letnich (czerwiec – sierpień) w danym roku kalendarzowym i od 1 czerwca 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku nie dają 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu, ubezpieczony nie wykazał, iż pracował przez okres 15 lat w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzając, że ubezpieczony nie spełnia przesłanki koniecznej dla przyznania prawa do emerytury - tj. nie posiada wymaganego przepisami prawa stażu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat – Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami, oddalił wniesione przez stronę odwołanie.

SSO Ewa Piotrowska